

# Addenda

Com citar aquest document:

**Vancouver:** Col·legi de Logopedes de Catalunya. Addenda. L'autoregulació professional en logopèdia. A: Col·legi de Logopedes de Catalunya. *Declaració de posicionaments i bones pràctiques en l'exercici professional de la logopèdia*. Barcelona: CLC; 2025. p. 461-469. Disponible a: <https://www.clc.cat>

**APA:** Col·legi de Logopedes de Catalunya. (2025). Addenda. L'autoregulació professional en logopèdia. A *Declaració de posicionaments i bones pràctiques en l'exercici professional de la logopèdia* (pp. 461-469). Col·legi de Logopedes de Catalunya. <https://www.clc.cat>

Barcelona, octubre de 2025.

# L'autoregulació professional en logopèdia

## 1. Introducció

La logopèdia, reconeguda com a professió sanitària titulada i regulada (articles 2.2.b i 7.2.f de la Llei 44/2003, de 21 de novembre, d'ordenació de les professions sanitàries, LOPS), ha evolucionat cap a un exercici cada vegada més autònom, especialitzat i basat en l'evidència científica. En aquest context, l'autoregulació professional es configura com un pilar essencial per garantir la qualitat de l'atenció, protegir les persones usuàries i reforçar la identitat de la professió. Es fonamenta en l'exercici de la funció pública d'ordenar l'exercici professional, atribució que la legislació vigent en matèria de col·legis professionals confereix als col·legis i consells generals.

## 2. La logopèdia com a professió regulada

La Directiva 2005/36/CE del Parlament Europeu i del Consell, de 7 de setembre de 2005, relativa al reconeixement de qualificacions professionals defineix com a professió regulada aquella per a la qual l'accés o l'exercici està supeditat a la possessió d'una qualificació específica reconeguda per norma, que en el cas de la logopèdia és el títol de Diplomats/Graduat en Logopèdia. La Comissió Europea disposa d'una base de dades amb les professions regulades a la Unió Europea, les seves denominacions en cada país i els sistemes de reconeixement mutu.

A l'Estat espanyol està regulada mitjançant les normatives següents:

→ Llei 44/2003, de 21 de novembre, d'Ordenació de les Professions Sanitàries (LOPS), que reconeix la Logopèdia com a professió sanitària titulada i regulada.

- Reial decret 1837/2008, de 8 de novembre, que transposa la Directiva europea sobre qualificacions professionals i en confirma el caràcter de professió regulada.
- Reial decret 1419/1991, de 30 d'agost, pel qual s'estableix el títol universitari oficial de Diplomant en Logopèdia (actualment, Grau en Logopèdia) i les directrius generals pròpies dels plans d'estudis que condueixen a la seva obtenció.
- La inclusió de la Logopèdia com a categoria professional sanitària en el Registre Estatal de Professionals Sanitaris (REPS) regulat pel Reial decret 640/2014, de 25 de juliol.

El fet de ser una professió regulada implica l'obligació de complir uns requisits formatius i deontològics i legitima l'existència de col·legis professionals amb potestat d'autoregulació.

### 3. L'autoregulació professional

El dret i el deure de les professions sanitàries a autoregular-se es fonamenten en la doble garantia que ofereixen al sistema i a la ciutadania: d'una banda, l'experiència tècnica del mateix col·lectiu permet fixar estàndards actualitzats de competència, qualitat i seguretat assistencial amb més rapidesa i precisió que la regulació estatal; de l'altra, el compromís ètic inherent a les professions sanitàries obliga a establir mecanismes interns —codis deontològics, guies basades en evidències, recertificació i supervisió contínua— que salvaguardin la integritat del pacient, previnguin l'intrusisme i reforcin la confiança pública. Per tant, l'autoregulació no és un privilegi corporatiu, sinó un mandat jurídic i moral que en desenvolupament de la funció pública d'ordenació de l'exercici professional atribuïda als col·legis per la legislació vigent complementa la normativa estatal i garanteix l'excel·lència professional en benefici de l'interès general.

La logopèdia manca d'una *reserva d'activitat o de funcions* minuciosament delimitada per la llei, igual que els passa a altres professions sanitàries de creació recent com són la fisioteràpia, la psicologia sanitària, la teràpia ocupacional o la nutrició. Aquesta situació contrasta amb la regulació històrica de les professions tradicionals, que defineix amb precisió els seus actes exclusius. L'absència d'aquesta reserva d'activitat o de funcions detallades fa imprescindible un sistema sòlid d'autoregulació que garanteixi estàndards homogenis de qualitat i seguretat clínica, que estableixi criteris ètics comuns i que clarifiqui l'abast de les competències professionals enfront de possibles superposicions o conflictes d'interès, tot això de conformitat amb les determinacions establertes en la LOPS i en el marc de les competències professionals que s'adquireixen que s'obté de la titulació.

Autoregular equival, doncs, a assumir un compromís col·lectiu amb l'excel·lència assistencial: definir les bones pràctiques, vetllar per l'actualització científica i oferir a la ciutadania garanties de competència. Aquesta responsabilitat enllaça directament amb els principis bioètics

que situen l'autonomia, la beneficència, la no-maleficència i la justícia com a fonaments de l'exercici professional.

L'autoregulació es materialitza en la capacitat de la professió organitzada per establir, dins el marc legal, els seus propis estàndards de pràctica, ètica, formació i responsabilitat. Els principals instruments col·legials per a l'autoregulació són els codis deontològics, les resolucions, els posicionaments, les declaracions, les guies de bones pràctiques i els protocols, tots aquests legitimats per la Llei estatal 2/1974, de 13 de febrer, sobre col·legis professionals i per la Llei catalana 7/2006, de 31 de maig, de l'exercici de professions titulades i de col·legis professionals en l'àmbit de Catalunya; i reforçats per la condició de professió regulada.

En el nostre àmbit, l'autoregulació es fonamenta en:

- Llei estatal 2/1974, de 13 de febrer, sobre col·legis professionals: articles 5 (funcions), 6 (estatuts i reglaments) i 9 (consells generals).
- Llei catalana 7/2006, de 31 de maig, de l'exercici de professions titulades i de col·legis professionals: articles 39 (funcions públiques), 42 (potestat normativa), 45 (autonomia estatutària i democràcia interna) i 47 (estatuts).
- Llei 44/2003, d'Ordenació de les Professions Sanitàries (LOPS):
  - Preàmbul: fomenta l'autoregulació per evitar friccions competencials.
  - Art. 2.2b) i 7.2f): reconeixen la logopèdia com a professió sanitària titulada.
  - Art. 9: obligació de bona praxi i responsabilitat.
  - Jurisprudència del Tribunal Suprem (p. ex., STS 29-01-2016, RC 3242/2014, ECLI:ES:TS:2016:413; STS 15-07-2019, RC 3883/2018 ECLI:ES:TS:2019:2334) que avala la potestat autonormativa i organitzativa dels col·legis professionals sempre que aquestes normes no excedeixin el seu àmbit general d'aplicació i ordenin l'exercici de la professió en l'àmbit de la seva competència, de conformitat amb el marc legal vigent.

#### 4. Instruments d'autoregulació professional

L'autoregulació es materialitza a través de diferents mecanismes normatius i tècnics que el col·legi professional impulsa i revisa periòdicament. Tot i que no totes les professions sanitàries utilitzen la mateixa denominació per a aquests documents, en totes elles exerceixen funcions equivalents.

- Els **codis deontològics** constitueixen el marc ètic vinculant i s'aproven per majoria qualificada de l'assemblea col·legial després d'un període de consulta pública.
- Les **guies de bones pràctiques** recullen recomanacions clíniques basades en evidències i s'elaboren mitjançant grups de treball participatius amb representants de l'acadèmia i de l'exercici pro-

fessional. S'actualitzen cada tres o cinc anys o quan l'evidència científica ho aconsella.

- Les **resolucions col·legials** són acords formals de la Junta de Govern que interpreten competències o fixen criteris tècnics. Prèviament, se n'exposa l'esborrany per a possibles al·legacions i entren en vigor després de la seva publicació oficial.
- Els **protocols d'actuació, les directrius o els posicionaments** descriuen procediments operatius per a contextos específics i es revisen de manera sistemàtica en cicles de millora contínua.
- Finalment, els **posicionaments tècnics i jurídics** s'emeten per defensar el camp professional enfront de superposicions i es basen en informes externs i debat intern.

A més, la *formació continuada* i el *desenvolupament professional continu* que promouen els col·legis —amb cursos acreditats, grups de supervisió i acreditació de competències— funcionen com a instrument autoregulator positiu, tot garantint que els logopedes actualitzin els coneixements i mantinguin els estàndards de qualitat exigits.

## 5. Fonamentació bioètica de l'autoregulació

La legitimitat ètica de l'autoregulació professional rau en l'aplicació dels quatre principis bioètics clàssics:

- **Autonomia:** només el mateix col·lectiu pot articular normes que garanteixin el respecte a les decisions comunicatives i sobre els tractaments rehabilitadors de les persones ateses i el consentiment informat.
- **Beneficència:** les guies i els protocols col·legials, basats en la millor evidència disponible, vetllen perquè les intervencions dels logopedes persegueixin el màxim benefici funcional possible.
- **No-maleficència:** els estàndards interns de qualitat i la formació continuada redueixen el risc de dany derivat de tècniques obsoletes o inapropiades.
- **Justícia:** la definició col·legial de competències i criteris d'accés afavoreix l'equitat en la prestació de serveis i en l'assignació de recursos.

Lluny de ser un privilegi corporatiu, l'autoregulació s'erigeix en un deure moral inherent al compromís social de la logopèdia, destinat a protegir els usuaris i a garantir l'excel·lència assistencial. Alhora, la professió assumeix un compromís explícit de transparència i rendició de comptes: publicar les normes que la regeixen, explicar els criteris de decisió clínica i sotmetre's a auditories externes quan calgui, per reforçar així la confiança pública.

## 6. Referents internacionals d'autoregulació

En el panorama internacional hi ha models consolidats que il·lustren com les professions sanitàries no facultatives desenvolupen mecanismes sòlids d'autoregulació.

La logopèdia compta amb referents de gran maduresa reguladora. Als Estats Units, l'American Speech-Language-Hearing Association (ASHA) disposa d'un *Scope of Practice* i d'un *Code of Ethics* obligatoris per als *speech-language pathologists*; ambdós documents es revisen periòdicament amb la participació de l'acadèmia i dels professionals en exercici. Al Regne Unit, el Health and Care Professions Council (HCPC) exigeix als *speech and language therapists* complir uns *Standards of Proficiency* i demostrar un programa de *Continuing Professional Development* verificat per auditories aleatòries. En l'àmbit europeu, l'European Speech and Language Therapy Association (ESLA) promou declaracions de consens sobre les competències mínimes i el desenvolupament professional continu que serveixen de guia per a la convergència normativa entre els estats membres.

La professió infermera proporciona un altre exemple d'autoregulació robusta. El Consejo General de Enfermería de España (CGE) ha aprovat un *Código Deontológico* amb valor vinculant per als col·legiats i emet resolucions i guies que tracten des de la indicació dels medicaments fins a les campanyes de vacunació. En l'àmbit internacional, l'International Council of Nurses (ICN) disposa d'un *Code of Ethics* i d'una plataforma de *Continuing Education* que orienten la pràctica i l'actualització permanent de la professió a desenes de països. Aquests instruments permeten que la infermeria defineixi les seves competències, estandarditzi la qualitat assistencial i col·labori eficaçment amb les professions facultatives.

Els referents descrits mostren que una autoregulació ferma incrementa la confiança pública i serveix de marc clar per a la cooperació interprofessional. Prenent aquests exemples com a guia, la logopèdia espanyola pot reforçar la seva identitat, prevenir les superposicions competencials i consolidar estàndards de qualitat homologables als del seu entorn internacional.

## 7. Reserva d'activitat o de funcions i delimitació competencial

La reserva d'activitat o de funcions consisteix en l'atribució legal exclusiva de determinats actes professionals a unes professions concretes, per tal de protegir la seguretat dels usuaris i garantir la qualitat assistencial. Només l'Estat, en exercici de les seves competències constitucionals, té la facultat d'aquesta delimitació competencial i pot concedir l'atribució legal per a l'exercici de determinades activitats. En l'entorn sanitari espanyol, les professions tradicionals —com medicina, infermeria o farmàcia— tenen reserves explícites definides en lleis sectorials i desenvolupades per reglaments històrics que delimiten amb precisió les seves funcions: diagnosticar malalties, dur a terme determinades tècniques, prescriure fàrmacs o dispensar medicaments, entre altres.

Les professions sanitàries emergents —logopèdia, teràpia ocupacional, nutrició, psicologia— no disposen d'un catàleg detallat d'actes exclusius o propis de la professió. El legislador defineix el seu àmbit d'intervenció de forma àmplia a través de la LOPS i dels reials decrets que estableixen els títols universitaris, però deixa marge a la interpretació pràctica. De fet, la mateixa LOPS en l'exposició de motius manifesta la *«necessitat de resoldre, amb pactes interprofessionals previs a qualsevol normativa reguladora, la qüestió dels àmbits competencials de les professions sanitàries mantenint la voluntat de reconèixer simultàniament els creixents espais competencials compartits interprofessionalment i els molt rellevants espais específics de cada professió»*.

Amb tot, aquesta situació provoca certa ambigüïtat competencial i la possibilitat de coincidències entre professions.

Davant d'aquest escenari, l'autoregulació col·legial té un paper decisiu. En precisar els estàndards de pràctica i els criteris tècnics, els col·legis professionals contribueixen a perfilar quins actes corresponen al logopeda i a justificar la seva intervenció davant administracions, asseguradores i jutjats. Així, la convivència entre professions facultatives i no facultatives s'articula mitjançant la coordinació interprofessional i la interpretació raonada de límits i responsabilitats.

## 8. El concepte d'autonomia dels professionals no facultatius

En el dret sanitari espanyol, el terme *facultatiu* es reserva als professionals amb capacitat legal per diagnosticar les malalties nosològicament, prescriure i emetre altes clíniques —fonamentalment metges, odontòlegs, podòlegs, farmacèutics i alguns psicòlegs clínics per a funcions concretes.

El fet que la logopèdia no sigui una professió facultativa no redueix l'autonomia tècnica i la responsabilitat del logopeda. Dins del seu àmbit competencial, el logopeda:

- Realitza diagnòstics logopèdics, entesos com a processos d'avaluació destinats a identificar les funcions alterades de la comunicació, el llenguatge, la parla, la veu o la deglució i altres funcions no verbals.
- Pren decisions clíniques pròpies sobre els objectius i mètodes d'intervenció, sense necessitat d'autorització contínua d'un facultatiu.
- És responsable legal i ètic dels tractaments habilitadors o rehabilitadors que aplica.

Per tant, la coexistència entre facultatius (p. ex., metges prescriptors) i logopedes s'articula així:

- El facultatiu pot prescriure o derivar el pacient quan hi ha patologia mèdica subjacent.
- El logopeda disseny i executa el pla d'intervenció logopèdic,

que ajusta segons l'avaluació contínua i les seves competències professionals.

Aquesta relació de complementarietat respecta la reserva d'activitat dels facultatius sense limitar l'autonomia diagnòstica i terapèutica funcional del logopeda.

En suport d'aquesta autonomia, la LOPS reconeix expressament a cada professió sanitària titulada la seva capacitat d'exercici independent dins del seu àmbit competencial (art. 2.2b i 7.2f) i exigeix que aquest exercici es desenvolupi amb responsabilitat pròpia i conforme a la bona praxi (art. 9). Aquest mandat es reforça amb la Llei 2/1974, sobre col·legis professionals (art. 5 i 6) i en l'àmbit de Catalunya amb la Llei 7/2006, de 31 de maig, d'exercici de professions titulades i col·legis professionals (art. 39), que atribueixen als col·legis la potestat de dictar normes internes per garantir la competència i la qualitat assistencial, en exercici de la funció pública d'ordenar, dins l'àmbit de la seva competència, l'exercici de la professió dins el marc legal vigent.

Com hem exposat a l'apartat quart, la jurisprudència del Tribunal Suprem ha avaluat aquest marc en nombroses ocasions, tot confirmant que els col·legis poden dictar resolucions vinculants que ordenin la pràctica professional sense envair la reserva d'activitat dels facultatius. En la mateixa línia, el TSJ de Catalunya ha recordat que, un cop indicada la intervenció pel metge rehabilitador, el logopeda ha d'exercir «amb plena autonomia tècnica i responsabilitat pròpia» (STSJC 01-02-2012, RC 887/2009, ECLI:ES:TSJCAT:2012:3896).

Aquestes fonts confirmen que l'autonomia diagnòstica i terapèutica funcional del logopeda no és només un dret professional, sinó també un deure jurídic orientat a la qualitat i la seguretat de l'atenció.

## 9. Abast i límits de l'autoregulació

L'autoregulació professional defineix el marc dins del qual la logopèdia exerceix la seva autonomia, i gràcies al qual s'estableixen els estàndards que orienten la bona pràctica i es delimita el seu àmbit d'actuació. L'autoregulació permet:

- Definir estàndards de pràctica i d'ètica.
- Interpretar les competències i evitar l'intrusisme.
- Oferir seguretat jurídica i transparència.

Té uns límits ben clars:

- No pot contradir lleis ni reglaments.
- No pot crear noves reserves d'activitat sense suport legal.
- Ha de respectar els drets dels usuaris i dels professionals.

## 10. L'autoregulació com a garantia per a la ciutadania

L'autoregulació professional actua també com una garantia per a la ciutadania, ja que assegura que l'exercici de la logopèdia es desenvolupa amb responsabilitat, competència i compromís ètic.

- Protegeix davant d'actuacions negligents i de l'intrusisme.
- Promou l'actualització contínua basada en l'evidència.
- Reforça la confiança social en demostrar que la mateixa professió estableix i exigeix elevats estàndards de qualitat i d'ètica.

## 11. Conclusió

La logopèdia, com a professió sanitària, titulada i regulada en l'àmbit europeu i espanyol, disposa del marc jurídic necessari per autoregular-se mitjançant els seus òrgans col·legials. En absència de reserves d'activitat detallades, l'autoregulació de l'exercici de la professió, en desenvolupament de la funció pública d'ordenació, dins de l'àmbit de les seves competències, és imprescindible per delimitar les competències, resoldre les friccions interprofessionals i garantir l'excel·lència assistencial.

En exercir aquesta potestat amb rigor jurídic, transparència i base científica, la professió enforteix la seva identitat, protegeix els usuaris i contribueix a un sistema sanitari eficient i segur.

## Bibliografia

- Agencia Nacional de Evaluación de la Calidad y Acreditación. Libro blanco. Título de grado en Logopedia. ANECA. 2024. <https://www.aneca.es/libros-blancos-verifica>
- Calvo Sánchez, L. El derecho y las profesiones. Revista Española de Educación Física y Deportes. 2019 (425): 65-91. <https://www.csd.gob.es/es/reefd/revista/numero-425>
- Comissió Europea. Regulated professions database – Overview & statistics. Publications Office of the European Union. 2023. <https://ec.europa.eu/growth/single-market/services/free-movement-professionals/regulated-professions-database>
- Parlament Europeu i Consell. Directiva 2005/36/EC sobre el reconeixement de les qualificacions professionals. Diari Oficial de la Unió Europea. 2005 (L 255): 22-42. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ES/TXT/?uri=celex:32005L0036>
- Llei 2/1974, de 13 de febrer, sobre col·legis professionals. *Boletín Oficial del Estado*, núm. 37, de 12 de febrer de 1974, p. 2781-2784. <https://www.boe.es/eli/es/l/1974/02/13/2/con>
- Pérez Zafrilla, P.J. Ética y legislación de las profesiones sanitarias (4.a ed.). Editorial Tirant lo Blanch. 2024.
- Reial decret 1419/1991, de 30 d'agost, pel qual s'estableix el títol universitari oficial de Diplomata en Logopèdia i les directrius generals pròpies dels plans d'estudis que condueixen a la seva obtenció. *Boletín Oficial del Estado*, núm. 241, de 8 d'octubre de 1991, p. 32729-32731. <https://www.boe.es/eli/es/rd/1991/08/30/1419>